

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.

Käesolevaga esitan järgnevad küsimused ,ettepanekud ELWINDi KMH programmi avalikustatud dokumendi kohta.

1.Programmi dokumendi pt.3 on ära toodud erinevad strateegiadokumendid ja nende seosed kavandatava tegevuse vahel-**küsimuseks**,kas ja kuidas planeeritakse eeldatavas KMH aruandes 2027a. tagada aruande ja selleks ajaks täiendatud, muudetud strateegiadokumentide asjakohane ja sisuline vastavus ?

2.Dokumendi p.3.13 on väidetud, et UNESCO programmiga on kavandatava tuulepargi ala tegevus kooskõlas, sest aitab kaasa kliimamuutuste leevendamiseks ja jätkusuutlikuks looduskasutuseks, aga programmi olulisemast osast-bioloogilise mitmekesisuse säilitamisest ja loodusvarade kaitsest minnakse mööda-**ettepanek** ,kajastada dokumendis ka eelpool toodud meetmete kooskõllalisust.

3.Dokumendi pt.4 on läbivalt viidatud, et puuduvad n. merepõhja geoloogilised uuringud , pole teostatud merepõhja elustiku inventuuri,piisavalt pole uuritud hüljeste, nahkhiirte ,linnustiku pesitsusalasid ja rännet, puudulikult kajastatud kalanduse, veeliikluse aspekte-**ettepanek**, p.5.2 kirjeldatud uuringutesse hõlmata puuduolevad tegevused ja kaasata piiriülesed institutsioonid ning huvirühmad.

4.Dokumendi p.4.2.2 on osutatud,et lisaks KOV-idele tasu maksmise kohustusele on oksioni tingimustesse võimalik arendajatele lisada muid kohustusi-**ettepanek**,kirjeldada, pakkuda lähtuvalt teadaolevast maailma parimast praktikast, loetelu võimalikest kohustustest, meetmetest häiringute leevendamiseks.

5.Dokumendi p.5.2 on teostatavate uuringute osas planeeritud telemeetriliselt märgistada vaid kuni 10 hüljest ja paigaldada min. 8 statsionaarset nahkhiirte registraatorit-**küsimuseks**, millisest metoodikast lähtuvalt sellised väikesed piirmäärad ?

6.Dokumendi p.5.2 tabeli allosades nr.3.1,3.2 uuringute osas on **ettepanek** -mitte modelleerida ning mitte kasutada kokalikku visuaalse mõju hindamise soovitude juhendmaterjali, vaid võtta aluseks maailma parimat praktikat ja juba teostatud uuringuid olemasolevate nii suurte tuuleparkide osas.

7.Dokumendi p.5.2 tabeli allosas nr.3.3 on mõju inimese tervisele ja heaolule tulenev vaid kinnisvara väärtuse muutusest-

ettepanek kaasata analüüsidesse Põhjamaade olemasolevad tervisenäitajate uuringud tervisespetsialistide poolt(kuskil pole märgitud ka müra uuringuid kodu-ja metsloomadele käitumisele)

8.Dokumendi p.5.2, 5.3 on märgitud, et kumulatiivseid mõju uuringuid tuleb teostada vaid koostoimes SWE tuulepargiga ja kuna teistele mereala planeeringu alade hoonestusloa protsessid ei ole samasse faasi jõudnud, siis neid arveatada ei saa- **ettepanek**, kuna ELWINDi ja SWE tuulepargid moodustavad kokku alla poole kavandatavast merealade planeeringust ja tuulikute arvust, siis kumulatiivset mõju Lääne-Saaremaa piirkonnale hinnata ikkagi kogu ala planeeringust ja teha vastavad modelleeringud ja hinnangud.

9.Dokumendi pt.6,tabeli 6-1 kohaselt on osade loodusalade (Kaunispe,Lindmetsa,Ohessaare,Tammuna) ebasoodne mõju prognoosimine välistatud,siis-**ettepanek**, hinnata siiski erinevaid häda, õnnetusjuhtumite (n.õlireostus jne.)toimumise mõju nimetatud loodusaladele.

10.Dokumendi pt.8 kohaselt ei ole ekspert rühma koosseisus ühtegi väliseksperti, terviseeksperti-**ettepanek**, laiendada ekspertrühma koosseisu.

Loodetavasti saab eelpool toodud küsimusi, ettepanekuid kasutada täiendatud KMH programmi dokumendi koostamisel.

Lugupidamisega,
Vahur Kraft
Türju